

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทางการศึกษาในประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพราะถือเป็นภาษาสากลที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศทั่วโลก ทั้งในด้านการเมือง การเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ซึ่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICS) ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติเพื่อทำธุรกิจหลายรูปแบบ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจการค้าขายสินค้า เป็นต้น การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ อันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับอย่างมากมาของการเรียนภาษาอังกฤษ จึงได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับชั้นของการศึกษา

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน เน้นการสื่อสารเป็นสำคัญ การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ก็ได้รับการปรับเปลี่ยนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Approach) โดยมีเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่ง เดล ไฮม์ส์ (Del Hymes, 1972: 101-102) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการสื่อสารว่า "เป็นความสามารถในการใช้ภาษา หรือ ติความสิ่งที่อ่านหรือฟังได้ถูกต้องเหมาะสม เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และการสื่อสารนี้หมายความรวมถึงทักษะทั้งสี่ อันได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน" ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ แอนน์ ไรม์ส์ (Ann Raimes, 1983: 53) ที่ว่า "การเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเรียนไปเพื่อติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด เพื่อพูดคุยกับผู้อื่น เพื่ออ่านเรื่องที่ผู้อื่นเขียน และเพื่อเขียนถึงผู้อื่น" ส่วนในด้านการจัดการเรียน

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนนั้น เอิร์ล ดับบลิว สตีวิก (Earl W. Stevick, 1976: 43) ได้กล่าวว่า "การจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพที่สุดก็คือ การให้ผู้เรียนมีอิสระในการพูดคุยกัน คือ การมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษา (Language Interaction) โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ" และ แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1980: 5) ก็ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารไว้คล้ายคลึงกับ สตีวิก ว่า

การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะเน้นหน้าที่ (Function) ของ โครงสร้างต่าง ๆ ของภาษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสื่อสารตามสถานการณ์ของ สังคม แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังให้ความสำคัญกับความรู้ทางไวยากรณ์ แต่เป็น รูปแบบไวยากรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน เพราะ จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนแบบนี้ คือ ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารในแต่ละสถานการณ์

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2525: 15) ได้ให้หลักในการจัดการเรียนการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารไว้ เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษา ดังนี้

1. เน้นการฝึกให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พร้อมทั้งสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียน
2. ในการเรียนการสอนนักเรียนเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด โดยนักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกใช้ภาษา ครูมีหน้าที่เพียงการจัดกลุ่ม และบอองงานให้แก่กลุ่มทำ
3. การเรียนการสอนดำเนินไปโดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน นักเรียน จะได้ฝึกภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมและเป็นผู้ให้คำแนะนำ
4. ความสำเร็จของนักเรียนวัดได้จากการที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ใน สถานการณ์ที่คล้ายกับสถานการณ์ที่ประสบในการเรียน

จากหลักการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น ครูผู้สอน ควรเน้นการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนใน สถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และ

ประสบการณ์ ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการสื่อสารตามสถานการณ์และสภาพของสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ในจำนวนทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีความสำคัญ และมีบทบาทมากในการสื่อสาร ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของพอล ที แรนคิน (Paul t. Rankin, 1982: 523-630) ที่พบว่า การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน จะใช้ทักษะการฟังมากที่สุด ถึงร้อยละ 45 ในขณะที่ใช้ทักษะการพูด ร้อยละ 30 ทักษะการอ่าน ร้อยละ 16 และทักษะการเขียน ร้อยละ 9 สรุปได้ว่า ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีบทบาทในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ส่วนทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนนั้น มีบทบาทในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันเป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการฟังไว้อีกมากมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1980: 28) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของทักษะการฟังว่า

การใช้ภาษาในการสนทนาติดต่อกันนั้น เริ่มต้นด้วยการฟัง โดยเน้นที่การฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำได้ ฟังและแต่งประโยคได้ ฟังและตอบคำถามได้ ดังนั้น นักเรียนจึงควรฝึกทักษะการฟัง และการพูดภาษาต่างประเทศก่อน ทำนองเดียวกับการศึกษาที่เราเรียนการฟังและการพูดในภาษาแม่

เจมส์ ไอ บราวน์ (James I. Brown, 1984: 105-106) กล่าวถึง ทักษะการฟังว่า "เป็นทักษะแรกที่เกิดตามธรรมชาติและเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาความสามารถในทักษะอื่น คือ การพูด การอ่าน และการเขียน หมายความว่า บุคคลใดมีความสามารถในการฟังสูง ความสามารถในทักษะอื่นก็จะสูงตามไปด้วย"

เอ็ม ลอง (M. Long, 1985: 377-379) ได้ระบุถึงความสำคัญของทักษะการฟังที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศ โดยกล่าวว่า

ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สองในช่วงเวลาที่ผ่านมา เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของกระบวนการรับ-ส่งข่าวสารหรือข้อมูล (The Information Processing Model) ของ สตีเฟน ดี แครชเชน (Stephen D. Krashen) ในปี ค.ศ. 1977 ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของการรับสาร (Intake Model) ของ ซี ไชดรอน (C. Chaudron) ในปี ค.ศ. 1985 และทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของ ปฏิสัมพันธ์ในการรับ-ส่งสาร (The Interaction Model) ของ อีฟลีย์น แฮช (Evelyn Hatch) ในปี ค.ศ. 1983 ทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เน้นถึงบทบาทสำคัญของทักษะการฟังที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศของผู้เรียนทั้งสิ้น

ลอง ได้ให้ข้อสรุปที่น่าสนใจว่า "ครูผู้สอนภาษาสมควรที่จะให้ความสำคัญกับทักษะการฟังก่อนทักษะอื่น ๆ และควรเริ่มสอนทักษะการฟังตั้งแต่ระดับเริ่มต้นของการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ"

สมิตรา อังวัณกุล (2535: 159) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการฟังที่มีต่อการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า

การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น การฟังนับว่าเป็นทักษะรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ใช้กันมาก และเป็นทักษะแรกที่ต้องทำการสอน เพราะผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อน จึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่าน หรือเขียนได้ ทักษะการฟัง จึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ดังนั้น ในการเรียนการสอนนักเรียน จึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างเพียงพอ และจริงจัง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสำคัญของการฟังดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักภาษาศาสตร์หลายท่าน เช่น งานวิจัยของ เจ เจ แอชเชอร์ และคณะ (J. J. Asher, et al., 1974: 24-32) และ เอ็น เอฟ เดวิส (N. F. Davies,

1980: 22-24) ที่พบว่า การฝึกฝนความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษก่อนการฝึกฝนการพูดให้กับผู้เรียนในระดับเริ่มเรียนภาษานั้น มีผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ และทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษด้วยทักษะการฟังก่อนทักษะการพูด จะมีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ และทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษดีกว่าผู้เรียนที่เริ่มต้นเรียนภาษาอังกฤษด้วยทักษะการพูด นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ ไฮดี เบิร์นส์ (Heidi Byrnes, 1984: 317-329) แพทริเซีย เอ ดันเคิล (Patricia A. Dunkel, 1986: 100-101) และ แคโรไลน์ แมรี เฟย์เทน (Carine Marie Feyten, 1988: 1716-A) ยังพบว่า ความเข้าใจในการฟังมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาทั้งในภาษาแรกและภาษาที่สอง

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จะพัฒนาความสามารถในทักษะอื่น ๆ คือ การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้นการฟังจึงเป็นทักษะแรกๆ ที่ควรให้ความสนใจมากที่สุด นอกจากนี้ทักษะการฟังยังเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารทางการพูด และรับความคิดเห็น ความรู้สึกที่อีกฝ่ายต้องการสื่อสาร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทักษะการฟังจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ไม่ค่อยมีการสอนกันอย่างจริงจัง เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะมักเข้าใจกันผิด ๆ ว่า ใคร ๆ ก็รู้จักฟัง หรือฟังเป็นกันทั้งนั้น ความคิดดังกล่าวอาจจะเป็นความคิดที่ถูกต้องเมื่อพูดถึงการเรียนภาษาแรก เด็กเล็ก ๆ สามารถฟังภาษาแรกของตน และเข้าใจสิ่งที่ได้ยินโดยไม่ต้องมีใครอธิบายให้ฟัง แต่ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการฟัง เพราะนอกจากผู้เรียนจะไม่คุ้นเคยกับลักษณะของเสียง (Phonetic Features) หรือภาษาพูดในภาษาต่างประเทศที่เรียนแล้ว ผู้เรียนยังไม่รู้ด้วยว่าในการฟังนั้นควรจะฟังอะไร หรือควรฟังอย่างไร และจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องฟังให้เข้าใจทุกคำ (วิลเลียม จันเทนโกเมซ, 2530: 104) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกมากมายที่แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการด้านทักษะการฟังของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังตัวอย่างงานวิจัยที่จะได้นำเสนอโดยแยกกระดัดชั้นการศึกษา ดังนี้

ในระดับประถมศึกษา เยาวลักษณ์ ศักดิ์ศรี (2525) และ สุนจน์ ศรีกันทา (2529) ซึ่งศึกษาความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าว ต่างก็อยู่ในระดับต่ำ นักเรียนมีปัญหาการฟังด้านความเข้าใจข้อความที่ได้ยิน การเก็บใจความสำคัญของข้อความที่ฟัง และการเก็บรายละเอียดของข้อความที่ได้ยิน

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น มีงานวิจัยที่ศึกษาระดับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับนี้มากมาย แต่ส่วนใหญ่จะศึกษาระดับความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่น งานวิจัยของ เฉลิมชัย มิตถัทธ (2522) ที่ศึกษาความสามารถในการฟังของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสะเดา จังหวัดสงขลา ระพีพรรณ โกวิทวณิชย์ (2522) ศึกษาความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในและนอกเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา และ จีรวัดน์ สถานานนท์ (2524) เฟิร์ล วัฒนากุล (2524) นวลจันทร์ สุรเดชา (2524) และ พรพรรณศรี มี เเงารธรรมสาร (2524) ซึ่งได้ศึกษาระดับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตท้องที่การศึกษา 1, 2, 3 และ 4 กรุงเทพมหานคร ตามลำดับ จากผลการวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้ พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นอยู่ในระดับต่ำมาก นักเรียนมีปัญหามากในการเข้าใจข้อความและบทสนทนา รวมทั้งการออกเสียงพยัญชนะและสระในคำ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ กมลทิพย์ เศวตมาลย์ (2530) ซึ่งศึกษาระดับความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับที่ 2 อันหมายถึงระดับความรู้ ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษถึงระดับที่ 3 คือ ระดับการถ่ายโอน ซึ่งยังไม่ถึงระดับของการสื่อสารได้ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับนี้

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาระดับความสามารถในการฟังของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ส่วนใหญ่มักทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เช่น งานวิจัยของจรรยา มโนรส (2527) และ ลำดวน ทองพรหม (2527) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตท้องที่การศึกษา 2 และ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่า ความสามารถในการฟังของนักเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนมีปัญหาการฟังระดับวิเคราะห์ วิเคราะห์ การถ่ายโอนและการสื่อสาร และจากการวิจัยของ ชลาศัย คงแก้ว (2527), สมพร โปสิยศุปต์ (2527), ศุภร คงชนะ (2529), มัทนา มณีกุล (2529), สุกา บุตรนาค (2529), โอริสา อยู่อุดมสุข, และ แชนภา พุ่มพวง (2529) ซึ่งศึกษาระดับความสามารถทางการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตท้องที่การศึกษา 1, 2, 4, 6, 7, 8 และ 9 ในกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการสื่อสารด้านการฟังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อวัดด้วยแบบทดสอบการวัดโดยทางตรง คือ การฟังจากเครื่องบันทึกเสียงแล้วตอบคำถามโดยการเลือกตัวเลือก และมีความสามารถในระดับปานกลางเมื่อวัดด้วยแบบทดสอบการวัดทางอ้อม คือ การอ่านคำถามแล้วตอบคำถาม นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ เนาวรัตน์ พงษ์เกษมพรวงศ์ (2531) ซึ่งศึกษาระดับความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ ในทุกระดับของการฟัง

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าระดับความสามารถด้านการฟังของนักเรียนไทยทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ หรืออาจกล่าวได้ว่าอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาหาทางปรับปรุงและแก้ไข จุดแรกและจุดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟังของนักเรียนที่ควรได้รับการพิจารณาก็คือการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ผู้ปรับปรุงจะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อนว่าความสามารถในการฟังของนักเรียนนั้น มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับอะไรบ้าง และมีตัวแปรอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุทำให้ความสามารถในการฟังของนักเรียนสูงหรือต่ำ

โดยทั่วไปแล้วการพิจารณาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียนโดยไม่ได้เน้นทักษะใดทักษะหนึ่ง พบว่า ตัวแปรหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ได้แก่ แรงจูงใจ (Motivation) ความถนัดทางภาษา (Language Aptitude) ทศนคติที่มีต่อตนเอง (Learners' Attitude to themselves) และ ทศนคติที่มีต่อชนชาติเจ้าของภาษา (Learners' Attitude to Native Speakers) นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ระบุถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศไว้อีกส่วนหนึ่ง ดังจะได้ยกตัวอย่างพอสังเขปดังนี้

จากการวิจัยของ อัจฉรา วงศ์โสธร (2525) พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนและวิธีการเรียน สามารถอธิบายผลความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 53.3

ชเนติ สวัสดิฤกษ์ (2527) ได้ใช้ภูมิหลังทางสังคม กิจนิสัยในการเรียน เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาร่วมกับแรงจูงใจ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรตาม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาทุกตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบต่อไปว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาทุกตัวเป็นกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุด

กอบกุล รังสิยะโรจน์ (2527) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2531) ได้ศึกษาหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรบางตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ตัวแปรที่มีผลกระทบทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คือ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดทางการเรียนภาษาต่างประเทศ ความสนใจในภาษาอังกฤษ แรงจูงใจเพื่อการใช้ประโยชน์ และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวแปรที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คือ กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน กิจนิสัยใน

การเรียนรู้ แรงจูงใจเพื่อการบูรณาการ การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษจากครอบครัว และคุณภาพของการสอน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ เอลส์ ฮามายัน เฟรด เจนเนซี และ จี ริชาร์ด ทักเคอร์ (Else Hamayan, Fred Genesee, and G. Richard Tucker, 1977) ซึ่งศึกษาตัวประกอบทางด้านจิตนิสัย (Effective Factors) ด้านบุคลิกภาพ (Personality) และประสบการณ์ทางภาษาของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่า ความอาย (Shyness) มีความสัมพันธ์ในทางลบกับทักษะในการอ่านภาษาที่สอง และการใช้ภาษาแรกในการพูดสื่อความหมายกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถทางการพูด และมีความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมทางภาษากับการใช้ภาษาที่สองกับคนแปลกหน้า และการใช้ภาษาแรกกับเพื่อนสนิท

จากแนวคิดและผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเกี่ยวข้องกับตัวแปรหลายด้าน เช่น เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อภาษาต่างประเทศ และต่อชนชาติเจ้าของภาษา แรงจูงใจ ความถนัดทางภาษา วิธีการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่บ้านและโรงเรียน เป็นต้น ตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นตัวแปรพื้นฐานที่ควรแก่การพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศโดยรวม มิได้เฉพาะเจาะจงทักษะใดทักษะหนึ่ง

จากการศึกษาของ โจเซฟ พี บอยล์ (Joseph P. Boyle, 1987: 238-256) ที่ได้รวบรวมทฤษฎีและงานวิจัยมากมายที่สนับสนุนการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถทางภาษาแบบแยกทักษะ (A Separate Factor in Language Ability) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟัง โดยแยกจากทักษะอื่น (A Separate Listening Ability Factor) ได้ข้อสรุปที่สำคัญยิ่งว่า "ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีความแตกต่างจากทักษะอื่น ๆ คือ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการพูด ความแตกต่างดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการที่ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนที่ประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการที่ใช้ในทักษะอื่น ๆ

ดังนั้น การที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟังของผู้เรียน จึงจำเป็นต้องมีการแยกศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องดังกล่าวโดยเฉพาะ" ส่วนงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดในการแยกศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังนั้น บอยล์ได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยของ เอฟ ลองแชมพ์ (F. Longchamp) ในปี ค.ศ. 1971 ที่ ควินน์ และ เจ วิลเลอร์ (T. Quinn and J. Wheeler) ในปี ค.ศ. 1975 วิลกา เอ็ม ริเวอร์ส (Wilga M. Rivers) ในปี ค.ศ. 1980 และ เอส สวินตัน และ ดี อี พาวเวอร์ส (S. Swinton and D. E. Powers) ในปี ค.ศ. 1980 และได้ข้อสรุปว่า การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถด้านทักษะภาษาแต่ละทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาในลักษณะดังกล่าวจะทำให้มองเห็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะการฟังได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาพิจารณาในการพัฒนาความสามารถในการฟังภาษาต่างประเทศของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาต่างประเทศนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษาและได้นำเสนอไว้พอสมควร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบคกี เกอแลช สโนว์ และ ไคล์ เพอร์กินส์ (Bucky Gerlach Snow and Kyle Perkins, 1979: 51-63) กล่าวว่า "ตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้านคือ ตัวแปรในด้านตัวผู้ฟัง และตัวแปรในด้านตัวผู้พูด" ตัวแปรในด้านตัวผู้ฟังตามคำกล่าวของ สโนว์ และเพอร์กินส์ นั้น ประกอบด้วยความสามารถของผู้ฟังในด้านเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ของภาษา (Phonological, Lexical and Grammatical) ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของผู้ฟังเกี่ยวกับสิ่งที่ฟัง (Prior Knowledge or Experience with a Given Topic) ความสนใจและความรู้ของผู้ฟัง (Interest of the Listener and Knowledge of the Listener) ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดนั้น ประกอบด้วย อัตราความเร็วของการพูด (Rate of Speech) ความชัดเจนของท่วงทำนองเสียง และการออกเสียงของผู้พูด (Intonation and Pronunciation) การแสดงความลังเลใจของผู้พูด (Hesitation) ช่วงการหยุด (Pauses) และลักษณะการพูดของผู้พูด (Delivery of the Speakers)

แนวคิดของ สโนว์ และเพอร์กินส์ ที่ได้นำเสนอข้างต้นนี้มีส่วนที่สอดคล้องกับแนวคิดของ โรซาลินด์ ฮอโรวิทซ์ และ เอส เจย์ ซามูเอลส์ (Rosalind Horowitz and S. Jay Samuels, 1987: 295-308) ซึ่งได้นำเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการฟังว่า ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ภายในและภายนอกตัวผู้ฟัง ซึ่ง ฮอโรวิทซ์ และซามูเอลส์ ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยทั้งสองประเภทไว้ สรุปได้ว่า ความเข้าใจในการฟัง เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งผู้รับสาร (The Receiver of the Message) ต้องตีความหมายข่าวสารจากผู้ส่งสาร (The Sender) การตีความหมายข้อมูลดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ ปัจจัยประเภทที่อยู่ภายในสมองของผู้รับสาร (Inside the Head of the Receiver) ซึ่งมีความสำคัญเท่า ๆ กับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่นอกตัวผู้รับสาร (Environmental Factors or Outside-the Head Factors)

ปัจจัยที่อยู่ภายในสมองของผู้รับสารตามแนวคิดของ ฮอโรวิทซ์ และ ซามูเอลส์ ประกอบด้วย ตัวแปรด้านสติปัญญา (Intelligence) ความสามารถทางภาษา (Language Facility) ความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง (Background Knowledge and Experience) ความรู้ของผู้ฟังเกี่ยวกับทำเนียบภาษา (Speech Registers) การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน (Metacognitive Strategies) ความรู้ในด้านการใช้ภาษาท่าทาง (Kinesics) และแรงจูงใจของผู้ฟัง (Motivation) ส่วนปัจจัยประเภทที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมซึ่งอยู่นอกตัวผู้รับสาร (Environmental Factors or Outside-the-Head Factors) นั้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดและบริบทที่เอื้อต่อความเข้าใจในการฟัง อันประกอบด้วย ตัวแปรด้านความตระหนักของผู้พูดเกี่ยวกับความรู้ของผู้ฟัง (Speaker Awareness of Audience Need) ประสิทธิภาพและความสามารถในการพูดของผู้พูด (Clearly and Speaker Effectiveness) และบริบท (Context) ของการฟัง

นอกจากนี้ โรเบิร์ต ฮีธ (Robert Heath, 1988: 41-61) ได้นำเสนอปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของการฟัง ในสภาวะของการฟังในชั้นเรียนภาษา ซึ่งตามแนวคิดของ ฮีธ นั้น ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในชั้นเรียน และปัจจัยเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในชั้นเรียน ได้แก่ การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของผู้เรียน และความสมจริง (Authenticity) ของสื่อชนิดนั้น ๆ

ซึ่งหมายถึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ ความสมจริงของกิจกรรมในชั้นเรียน ความเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และความหลากหลายของกิจกรรมในชั้นเรียน นอกจากนี้แนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟังอีกมากมาย ดังนี้

อาร์ เจ ไรดิง และ ดี เจ ที วินเซนต์ (R. J. Riding and D. J. T. Vincent, 1980: 259-266) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของตัวแปรในด้านที่เกี่ยวข้องกับอัตราความเร็วของการพูด และการเรียงลำดับเนื้อหาของเรื่องที่ฟัง ที่มีต่อความเข้าใจในการฟังของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ พบว่า อัตราความเร็วของการพูดและการเรียงลำดับเนื้อหาของเรื่องที่ให้ฟัง มีผลต่อความเข้าใจในการฟังของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอัตราความเร็วในการพูดในระดับต่ำ และการเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ มีผลทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการฟังสูงที่สุด ในขณะที่อัตราความเร็วในการพูดในระดับสูง และการเรียงลำดับเนื้อหาอย่างไม่เป็นระบบ มีผลทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการฟังต่ำที่สุด

โจเซฟ พี บอยล์ (Joseph P. Boyle, 1984: 34-38) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาต่างประเทศตามการรับรู้ของผู้เรียนและครูผู้สอน พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาต่างประเทศตามการรับรู้ของผู้เรียนและครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาต่างประเทศตามการรับรู้ของผู้เรียน คือ ประสบการณ์และโอกาสในการฝึกปฏิบัติหลังด้านการศึกษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ สมรรถนะในการฟัง และการพูดของผู้พูด ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาต่างประเทศตามการรับรู้ของครูผู้สอน คือ ประสบการณ์และโอกาสในการฝึก ความชัดเจนในการพูดของผู้พูด เสียงประกอบในแถบบันทึกเสียง แรงจูงใจของผู้เรียน ความรู้ของผู้เรียนในด้านเสียงศัพท์ และโครงสร้างของภาษาเป้าหมายและความคุ้นเคยต่อเรื่องที่ฟัง

อาร์เธอร์ กีซาย ทาร์ (Arthur-Geezal, Tarr, 1987: 2265) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของตัวแปรในด้านชนชาติของผู้พูด ที่มีต่อความเข้าใจในการฟังและทัศนคติของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ พบว่า ชนชาติของผู้พูดมีผลต่อความเข้าใจในการฟังและทัศนคติ

ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่ฟังแถบบันทึกเสียงของผู้พูดที่ไม่ใช่ชนชาติ
เจ้าของภาษา มีความเข้าใจในการฟังสูงกว่ากลุ่มที่ฟังแถบบันทึกเสียงของผู้พูดที่เป็นชนชาติ
เจ้าของภาษา และกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติที่ดีต่อผู้พูดที่เป็นชนชาติเจ้าของภาษาสูง
กว่าผู้พูดที่ไม่ใช่ชนชาติเจ้าของภาษา

เดวิด ชุง-เวย เซิน (David Chung-Wei Shen, 1991: 2898) ได้ทำการ
วิจัยเพื่อศึกษาผลของตัวแปรในด้านการใช้สื่อประกอบการฟังประเภทแถบบันทึกภาพ ที่มีการใช้
คำบรรยายที่เป็นภาษาเป้าหมายประกอบ (Captioning) ที่มีต่อความเข้าใจในการฟังภาษา
อังกฤษของผู้เรียนชาวจีน พบว่า การใช้สื่อประกอบการฟังประเภทแถบบันทึกภาพที่มีการใช้
คำบรรยายที่เป็นภาษาเป้าหมายประกอบมีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากแนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมาข้างต้น จะเห็นว่า ความสามารถ
ในการฟังมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ มากมาย ซึ่งหากจะจัดรวมเข้าด้วยกันแล้วก็จะ
เห็นว่ามีตัวแปรที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ตัวแปรด้านที่เกี่ยวกับตัวผู้ฟัง ตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด และ
ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการฟัง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอไปนั้น
ล้วนแต่เป็นงานวิจัยที่ทำในต่างประเทศทั้งสิ้น สำหรับประเทศไทยแล้ว งานวิจัยที่ศึกษาตัวแปร
ที่มีผลต่อความสามารถของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน
หรือการเขียนนั้น ยังไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อนเลย และเนื่องจากทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีความ
สำคัญอันจะนำไปสู่ความสามารถในทักษะอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ประกอบกับผล
การวิจัยที่พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยอยู่ในระดับต่ำนั้น ทำให้
ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย
โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นสูงสุดของ
การเรียนในระดับมัธยมศึกษาและเป็นผู้ที่ได้รับความรู้และประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ
มาแล้วในระดับหนึ่ง เพื่อที่จะศึกษาว่าในจำนวนตัวแปรตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ
นั้น มีตัวแปรใดบ้างที่นักเรียนเห็นว่า มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของตัวนักเรียน
เอง และนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่างกัน จะรับรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่มี
ผลต่อความสามารถในการฟังของตนแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพราะในแต่ละชั้นเรียนนั้นย่อมมี

นักเรียนที่มีความสามารถในการฟัง สูง ต่ำต่างกัน การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังต่างกัน จะทำให้มองเห็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนในแต่ละระดับความสามารถได้ชัดเจนขึ้น อันจะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนทักษะการฟังในชั้นเรียนภาษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านตัวผู้ฟัง ด้านตัวผู้พูด และด้านสภาพแวดล้อมในการฟัง
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการฟังสูงและต่ำ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านตัวผู้ฟัง ด้านตัวผู้พูด และด้านสภาพแวดล้อมในการฟัง

สมมุติฐานการวิจัย

จากงานวิจัยของ เจ เอ็ม โอมอลเลย์ เอ ยู ชาโมต์ และลิซา คูปเปอร์ (J. M. O'Malley, A.U. Chamot, and Lisa Kupper, 1989: 419-437) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกระบวนการทางสมอง (Mental Process) และกลวิธีที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการฟังตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังต่างกัน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า กระบวนการทางสมองและกลวิธีที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการฟังตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังสูง และนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับความสามารถในการฟังสูงและต่ำ มีการรับรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ดังนี้ คือ
 - 2.1 ตัวแปรด้านตัวผู้ฟัง
 - 2.2 ตัวแปรด้านตัวผู้พูด
 - 2.3 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการฟัง

คำจำกัดความที่ใช้

1. ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของผู้ฟังในการใช้ความรู้ทางภาษาอังกฤษ และความรู้เดิมของตนมาผนวกกับความรู้ใหม่ในด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์ภาษาของสิ่งที่ฟังมาใช้ในการตีความสิ่งที่ได้ฟังอย่างถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟัง หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นบุคคล สถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังตามที่ได้ศึกษาและรวบรวมจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ออกเป็น 3 ด้าน คือ ตัวแปรในด้านตัวผู้ฟัง ตัวแปรในด้านตัวผู้พูด และตัวแปรในด้านสภาพแวดล้อมในการฟัง
 - 2.1 ตัวแปรในด้านตัวผู้ฟัง หมายถึงสภาพเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งอยู่ในฐานะผู้ฟัง ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจในด้านภาษาศาสตร์ ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้ฟัง ความสามารถในการใช้กลวิธีในการฟัง ความรู้และความเข้าใจ

เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาถิ่น (Dialect) ของภาษาเป้าหมาย ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาทางท่าทาง (Kinestics) ของชนชาติเจ้าของภาษา ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบย่อ (Reduced Forms) ของภาษา ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทำเนียบภาษา (Speech Registers) การใช้เวลาในการฝึกฝนทักษะการฟัง ทักษะการฟังที่มีต่อตัวผู้พูด ทักษะการฟังที่มีต่อสิ่งที่ฟัง ความตั้งใจและความมีสมาธิในการฟัง และสุขภาพทางร่างกายของผู้ฟัง

2.2 ตัวแปรในด้านผู้พูด หมายถึง สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวผู้พูด ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนทั้งที่เป็นชนชาติเจ้าของภาษาและไม่ใช่ชนชาติเจ้าของภาษา หรือบุคคลที่นักเรียนสนทนากับด้วย ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ชนชาติของผู้พูด เพศของผู้พูด การใช้คำศัพท์และสำนวนของผู้พูด ความซับซ้อนของประโยค การใช้คำอ้างอิง การใช้คำเชื่อมต่าง ๆ การเรียงลำดับเนื้อหาในการพูด ความดังของเสียงพูด อัตราความเร็วในการพูด การใช้ท่วงทำนองเสียง การลงจังหวะวรรคตอนในการพูด ช่วงจังหวะในการหยุด บุคลิกลักษณะ กริยาท่าทาง และการใช้สายตาประกอบการพูดของผู้พูด และจำนวนของผู้พูดในการพูดแต่ละครั้ง

2.3 ตัวแปรในด้านสภาพแวดล้อมในการฟัง หมายถึง สภาพโดยทั่วไปทั้งในและนอกชั้นเรียนขณะที่นักเรียนฟังภาษาอังกฤษ ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในด้านบทเรียน เช่น ความสมจริง (Authenticity) ของบทเรียน ความยากง่ายของบทเรียน ความหลากหลายของบทเรียน และการเรียบเรียงเนื้อหาในบทเรียน เป็นต้น ตัวแปรในด้านกิจกรรมการฟัง เช่น ความเหมาะสมกับผู้เรียน ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความยากง่ายของกิจกรรม และความหลากหลายของกิจกรรม เป็นต้น ตัวแปรในการใช้สื่อ หรือวัสดุอุปกรณ์ในชั้นเรียน เช่น ความเหมาะสมในการใช้กับผู้เรียน ความสมจริง (Authenticity) ของสื่อ และคุณภาพ เป็นต้น ตัวแปรในการสนับสนุนจากบิดามารดาเกี่ยวกับอุปกรณ์การฟัง ตัวแปรในด้านโอกาสในการพบปะหรือสนทนากับเจ้าของภาษาและตัวแปรในด้านบริบทของการฟัง

3. นักเรียน หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูแนะแนว และศึกษานิเทศก์ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ไข และปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการพิจารณาแก้ไขปัญหา และพัฒนาความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการทำวิจัยต่อไป